

Українські народні казки - казки для дітей

Лисичка-сестричка і вовк-панібрат

ЛИСИЧКА-СЕСТРИЧКА І ВОВК-ПАНІБРАТ

Були собі дід та баба. От раз у неділю баба спекла пиріжків з маком, повибирала їх, посклала в миску та й поставила на віконці, щоб прохололи. А лисичка бігла повз хатку та так нюхає носом; коли чує — пиріжки пахнуть. Підкралась до вікна тихенько, вхопила пиріжок моторненько та й подалась. Вибігла на поле, сіла, виїла мачок із пиріжка, а туди напхала сміттячка, стулила його та й біжить. От біжить, а хлопці товар женуть. — Здорові були, хлопці! - Здорова, здорова, лисичко-сестричко! — Проміняйте мені бичка-третячка за маковий пиріжок! — Де ж таки — бичка за пиріжок! — Та він такий солодкий, що аж-аж-аж!.. Таки найшла одного, — проміняв. — Глядіть же, — каже, — хлопці, не їжте пиріжка, аж поки я знайду в лісі! Та й побігла і бичка гоном погнала. Ті підждали, поки вона сховалась у лісі, тоді до пиріжка, — аж там сміттячко... А лисичка тим часом пригнала бичка у ліс, прив'язала його до дуба, а сама пішла рубати дерево на саночки. Рубає та й приказує: - Рубайся, деревце, криве й праве! Рубайся, деревце, криве й праве! Нарубала дерева, зробила саночки, запрягла бичка, сіла та й їде. Але біжить вовк-панібрат. - Здорова була, лисичко-сестричко! - Здоров, вовчику братику! — А де це ти взяла бичка-третячка та саночки? - Бичка заробила, саночки зробила та й їду. — Ну то підвези ж і мене! — Куди я тебе візьму? Ти мені саночки поламаєш! Ні, не поламаю, я тільки одну лапку покладу. — Та клади вже, ніде тебе діти. От вовк і поклав лапку. Відїхали трохи, вовк і каже: — Покладу я, лисичко-сестричко, і другу лапку. — Е, вовчику-братику, ти мені санки поламаєш! — Ні, не поламаю! — Ну, клади! Вовк і поклав, їдуть, їдуть, коли це — трісь! — Ой, лишенько, — каже лисичка, — санки тріщать! — Та ні, лисичко-сестричко, то в мене кісточка хруснула. Ну, дарма, — їдуть... А вовчик знову: — Покладу я, лисичко-сестричко, і третю лапку. — Та де ти її кластимеш? Та ти мені зовсім санки поламаєш! — Та ні, чого б вони ламалися? — Та вже клади! Тільки поклав, а саночки знову — трісь-трісь! — Ей, вовчику, саночки тріщать! Злазь, бо поламаєш! — Та де там вони тріщать! Що ж бо ти, лисичко-сестричко, вигадуєш? То я орішок розкусив. — Дай же й мені! — Так останній. Проїхали ще трохи. — Ой, лисичко-сестричко, сяду я й увесь! — Та куди ти сядеш? Тут ніде тобі й сідати! — Та я зібгаюсь так, що помішусь. — Та ти мені санки зовсім поламаєш! Чим же я тоді дровець привезу? — От-таки, чого я поламаю? Я легенький. Сяду я, лисичко-сестричко, бо притомивсь. Я помаленьку. — Та вже сідай. От він вліз зовсім у саночки, та тільки сів, а санки — трісь-трісь-трісь! Так і розсипались. Давай тоді його лисичка ляяти: - А щоб тобі добра не було, капосний вовцюгане! Що це ти мені наробив! Лаяла його, лаяла, а тоді: - Иди ж тепер та рубай дерево на санчата! — Як же його рубати, лисичко-сестричко, коли я не вмю і не знаю, якого треба дерева? — А, капосний вовцюгане! Як санчата ламати, так знав, а як дерево рубати, то й ні! Кажі: «Рубайся, деревце, криве й праве! Рубайся, деревце, криве й праве!» Пішов вовк. От увійшов він у ліс та й почав: — Рубайся, дерево, криве й криве! Рубайся, дерево, криве й криве! Нарубав, тягне до лисички. Глянула та, аж воно таке корячкувате, що й на полицю в плуг не вибереш, не то на полозок. Давай вона його знову ляяти: - Нащо ж ти такого нарубав! - Коли воно таке рубається! - А чом же ти не казав так, як я тобі веліла? - Ні, я так саме й казав: «Рубайся, дерево, криве й криве!» — Ну й дурний же ти який і до того недотепний! Сиди ж тут, бичка погляди, а я сама піду нарубаю! Пішла вона. А вовк сидить сам собі, та так йому хочеться їсти! Почав він перекидати, що було в санчатах, — ні, нема ніде нічого. Думав, думав та й надумав: «З'їм бичка та й утечу!» Проїв дірку в бичка, зсередини все виїв, туди горобців напустив і соломою заткнув, а бичка під тином поставив і палкою підпер. Приходить лисичка... — Ну стривай же ти, вовцюгане! Я ж тобі це згадаю! Та й побігла шляхом. Біжить, коли це їде палка запізнілих чумаків з рибою. Вона впала серед шляху і ноги відкинула — притаїлась, мов нежива. Чумаки зараз її побачили: — Дивіться, хлопці, яка здорова лисиця лежить! — Обступили її, перевертають. Треба взяти — дітям шапочки будуть. Кинули її на задній віз і знову

рушили. Їдуть попереду, а лисичка-сестричка бачить, що вони не дивляться, і давай кидати рибу з воза. Кидає та й кидає по рибиці на шлях, усе кидає... Накидала багато та нишком і зіскочила з воза. Чумаки поїхали собі далі, а вона позбирала ту рибу, сіла та й їсть. Зирк — аж і вовк-панібрат біжить. — Здорова була, лисичко-сестричко! — Здоров! — А що це ти робиш, лисичко-сестричко? — Рибку їм. — Дай же й мені! — Отак! Я стільки морочилась, ловила та й віддай! Піди сам собі налови! — Та як же я наловлю, коли не вмю? Хоч навчи, як її ловити! — Та як же ловити? Піди до ополонки, встроми хвоста в ополонку і сиди тихенько та й приказуй: «Ловися, рибко, велика й маленька!» То вона й наловиться. — Спасибі за науку! Побіг вовк мерщій на річку та до ополонки, та хвіст в ополонку... - Ловись,— каже,— рибко, велика та все велика! Ловись, рибко, велика та все велика! Не хочеться йому малої. А мороз надворі такий, що аж шкварчить! Лисичка ж бігає по березі та все: — Мерзни, мерзни, вовчий хвосте! Мерзни, мерзни, вовчий хвосте! А вовк: — Що ти, лисичко-сестричко, кажеш? — Та то ж і я кажу: ловися, рибко, велика й мала! — Ану й я так: ловися, рибко, велика та все велика! Ворухнув вовк хвостом — важко вже. А лисичка: — Ото вже рибка почала чіплятися. Трохи згодом: — Ану, вовчику, тягни! Вовк як потяг, а хвіст уже прикипів до ополонки,— не витягне. А вона його ще й лає: — А, капосний вовцюгане, що ти наробиш?! Бач, казав: «Ловися, рибко, велика та все велика»,— от велика начіплялася, тепер і не витягнеш. Треба ж тобі допомогти дати,— побіжу покличу людей. Та й майнула на село. Біжить селом та й гукає: — Ідїть, люди, вовка бити! Ідїть, люди, вовка бити! Як назбігалось людей!.. Хто з сокирою, хто з вилами, з ціпами, а баби з рогачами, з кочергами! Як почали вони того бідолаху вовка періщити! А лисичка тим часом ускочила в одну хату,— нікого нема, хазяйка побігла на річку вовка бити і діжу немішену покинула. Вона взяла вимазала голову в тісто — та в поле... Коли дивиться — вовк на силу лізе,— добре дали йому, сердешному. Вона зараз-таки прикинулася хворою, тільки стогне. А вовк побачив її: — А,— каже,— така ти! Наробила ти мені добра, що й хвоста збувся! А вона: — Ой вовчику-братику, хіба ж то я? Хіба ж ти не бачиш, що з мене й мозок тече,— так мене побили, що й голову провалили мені. Вовчику-братику, під вези мене! — Та я й сам нездужаю!.. — Та в тебе ж тільки півхвоста нема, а мені й голову провалили. Ой-ой-ой, по дійду додому!.. — То сідай уже, що з тобою робити... Вона злазить йому на спину, вмощується та так стогне. Повіз її вовк. От вона їде та все приказує: — Битий небиту везе! Битий небиту везе! — Що ти там, лисичко-сестричко, кажеш? — Та то я кажу: битий биту везе. А сама знов нищечком: — Битий небиту везе! — От довів він її до хатки: — Уставай, лисичко, доїхали! Вона тоді плиг з вовка та: — Битий небиту привіз! Битий небиту привіз! Вовк до неї, хотів її зубами, а вона в хатку та й зачинилася. Не влізе вовк. А вона ще визирає у вікно та й дражнить: — Битий небиту привіз! Тупцявся вовк, тупцявся коло лисиччиної хатки — не влізе. — Не клята ж лисичка?.. Отак піддурила! Та й потяг додому. А лисичка живе та курей ловить.